

Сільсько-господарські кредити в СРСР.

В середині грудня м. р. відбувся у Москві перший Всесоюзний З'їзд голів сільсько-господарського кредиту. Цікаво, що на цьому такому важному для сільського господарства з'їзді була заледь одна третина представників селянства. Справа сільсько-господарського кредиту в радянських публіках стоїть дуже кепсько. Для відновлення перелюдної річної культури і для боротьби зі всіма стихійними нещастями (як голод, саранча, суслики, мшавка, посуха і т. д.) ці кредити значущо малі. На Україні — наприклад — дійшли ці кредити разом до суми чотирьох карбованців на одне сільське господарство. Це стерпиме голова українського уряду Чубар у своєму звіті в Москві. Очевидно, що при таких умовах сільсько-господарського кредиту знищене революцією і громадянською війною рільне господарство не може ніяк стати на певні ноги.

Названий з'їзд саме й рідив над справою сільсько-господарського кредиту. З великою промовою виступив голова союзного уряду Риков. У своїй промові зачіпав він питання, яке не віднині старастається розв'язати радянська влада, а то питання „смички“ села з містом. Оскільки „смички“ радянської економіки це сходяться. На село не доходять ніякі фабричні виробни: ні матерії ні сільсько-господарське знаряддя. Реміня кожних повелених сьогодні так же, як не було тому шість чи може й сім літ. Риков зазначив, що селянин лоти не купить ні знаряддя ні матерії доки не випroduce відповідної надвишки хліба для продажу. Та селянин і не може тої надвишки випroduкувати саме через нестачу кредиту.

Хтож винен тому, що нема кредиту? На думку Рикова цьому винні не тільки уряд, революція, громадянська війна, кулаки і т. д. але й само селянство. Воно винно тому, що не викликало дотепер ніякої поважної ініціативи в організації кредиту і кредитової самопомогі. Потепер — каже Риков — держава вложила в сільсько-господарський кредит 125 мільйонів карбов., а само селянство і місцеві установи вложили в нього тільки 35 мільйонів карбов., з яких на виключно селянські вклади ви-

платив заледь 5 міль. карб. Зате в 1915 р. приватні вклади у сільсько-господарський кредит виносили 800 мільйонів карбованців. Череп та валить Риков пошпитити між селянством переконання, що справа сільсько-господарського кредиту лежить у його таки руках і від його ініціативи виключно залежить. Заціпення такого переконання тим більше вказано, що надій на закордонну позичку (яка й так не пішла би на господарські кредити) в даний мент ослабла.

Очевидно, що таке поставлення справи не причиниться ні до реалізації „смички“ ні до піднесення сільського господарства. Кредитів як не було, так не буде. Нарешті не рішила нічого більше над те, щоби між селянством поширювати ідею самопомогі та самоорганізації кредиту.

Тепер питання, як ця самоорганізація кредиту мала би відбуватися. Про це довідуються дещо з дискусійних статей, які появляються на сторінках української радянської преси. Один український радянський економіст Любаченко бачить рятуюнок у тому, щоби перш за все держава вложила великі суми в сільсько-господарський кредит. А він вже сам собою спричинить приплив селянських капіталів. З ним дуже згадує полемізує другий економіст М. Левенштам. Він твердить, що для побилення засобів кредиту слід за всяку ціну амобілізувати т. зв. „гулящі“ капітали. — Що ж це таке ті „гулящі“ капітали? — Це капітали куркулів, що являються на ліхварські операції. Їх треба зужити на громадсько-корисні справи і на справи сільсько-господарського кредиту. Яким чином запрягти ці „гулящі“, куркульські капітали до воза сільсько-господарського кредиту — про це М. Левенштам нічого не пише. Та ми можемо догадуватися, що ті капітали буде роздавати насильно ув'язнювати і запрягати до кредитового воза. За тим промовляє ще й та обставина, що проект Народнього Комісаріату земельних справ у цій справі підковито покривається із проектом М. Левенштама.

Левенштам ставить ще одну пропозицію на випадок реалізації того проекту. Щоби в таких сільсько-господарських кредитових кооперативах (не мають бути кооперативи

— ці кредитові установи, в які поплине „гулящий“ капітал!) забезпечити потісний політичний напрям, необхідно запровадити у них право „множественности“ голосів. У цьому випадку амобілізовані „гулящі“ капітали вийдуть всецільно на користь радянської влади і на користь радянського господарського відродження.

До такої-то стадії розв'язку дійшла тепер справа сільсько-господарського кредиту на Україні і взагалі в радянських республіках. Можливо, що роздавала налістяться на успіх того нового експерименту зі селянськими капіталами (якщо вони взагалі є?), одначе ми думамо, що буде це тільки неадекватний експеримент, який нічим не зможе причинитися ні до збільшення кредиту ні до піднесення рільничого господарства. В теорію „гулящих“ капіталів українського селянства ми не віримо. Назпаки знаємо, що податкове переатяження саме заможнішого селянства весь „гулящий“ капітал мусіло від нього витягти.

В. М.

Дрібні вістини.

Царгородський патріарх Іоаннстін, якого мали турецька влада видати поза межі Туреччини, знаходиться і на даний час в Царгороді. Потомки про видання несподівали. Саме тепер роблять великі приготування до святої інтронізації патріарха.

Литва не зможе приступити до балтійського союзу, що мав би формальною пошесті на конференції в Гельсінфорсі через спору Вильяма. Вона буде шукати іншого союзника, яким буде по всякій імовірності Німеччина.

Конференція міністрів фінансів у Парижі закінчилася підписанням фінансового договору між сім'ю учасниками. Договори токуватимуть реалізації плану Дома та сплати довгів і містотів.

Мельков, міністр Юга на становній секційній закордонних справах, буде пошувати до найбільшого контриту з англосаянськими державками. Під його проводом приступить Зедичей Держави до репріаційної комісії на тих самих правах, що інші держави. Він має визнати теж пакт про Лігу Націй.

З Лондону доноситься „Інті Стандард“, що від когось чусь дається там заважати пошнечення відносин між американським урядом і представником С. Р. С. Р. в Лондоні.

Комуністичний бльон ріаноредно з протикомуністичним постват у прибалтійських державах за ініціативою естонської секції III. інтернаціоналу. Метою бльону поширення комунізму в прибалтійських державах.

Радянський у повороті із Москви до Лондону спливає в Бельгії та заважа

Крестінському, що уряд С. Р. С. Р. газує на дитючій устатці англійських кол у сповні задоволення господарських умов.

Литовська диверсійна армія — як доноситься варшавські газети — має початися підкорити „ресет“ цими діями. Вони має вестися нібито на спілку з більшовицькою диверсійною армією. На польських главиш падаються вже готова до якої 9-та група литовських знахідів у свої 690 лютей з 15 самоострілами.

Сенатор Болл, голова сенатської комісії для закордонних справ вибирається з весною в поїздку по Німеччині та Союзі Радянських республік.

20 С. М. здержується висилку часопису тим Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4'20 зол.

відгуки дня.

Правна оборона.

Редакція „Свободи“ заважа в себе відділ правної поради. Це, що правда, не така важка порада, щоб аж про неї розписуватися в „Відгуках дня“, але вона часто дає тему до малого фейлетону.

В останніх днях дістала вона лист від жертовного родичного пса і тиранії теж.

Читують лист, слухають жирокопально мовляються на пошкві і жалістиве горло. За малу, матесеньку лрібничку, за делікатне усмирення войовничої теши дістає білий хіть аж оік криміналу.

Прощу позувати: рік криміналу! Так мов би був підозрілий за незлоливисті до держави.

А тишесном словах малась так: (відпис)

„...22 жовтня м. р. сепет фамілійних розпорів у справі, ударив в своєю довохоручку тешу не в намірі забити, тільки в намірі усмирення, по голові, що спричинило рану, а ошкві по 4-х ліхх смерть теши. За те засудив мене суд в Ступі на рік тюрма...“

Т. Ошат.
Я не правник, але маю познання, що одному з найліпших затів (який з нах дний?) ставлас величезна армія черев одні з найліпших теши (котра з них добра 7 п.)

Не розумію чому судді не мають під увагу таких обектующих обставин:

1. Фамілійні роздори все викликають теши.

2. Вбита теша була як каже хіть „доггохоручка“.

3. Зать ударив її „тішка“ в цілі усмає ретиві“.

4. Теша померла не від биття а від

д-р ПАВЛО ЛІСЯК.

До питання про український Піємонт.

Донедавна могло здаватися, що питання про наше відношення до місту та форми теперішнього життя на радянській Україні, до питання про волю Галичини як українського Піємонта це справи, які в політичній свідомості тутешнього вагалу по суті вирішені і глибших висисень не потребують. Тимчасом вокавується, що так не є, а наважко: деякі кола нашого громадянства починають щойно поважно розбиратися в цих питаннях. Одним із таких проявів є стаття історика Ів. Кривецького в радянській числі „Пієм. п. н. Український Піємонт“. Тому, що вгадана стаття ці питання ставляє рубом — слід приглянутися до її преміс та висновків.

Автор зачинає від критики поширеної в нас думки, що моваля, нація і мова не одні. І докazuje, що поняття нації далеко ширше від поняття мови, даючи приклади існування націй без мов (Жиди, Ірландці) та доходить вкінці до власного сформулювання поняття нації як громади людей об'єднаних спільним минулим, свідомим свого минулого і таких, що своєю сучасністю наважують до минулого. Як і лянчуть історикова, автор у цій дефініції нації кладе найбільший натиск на прикметник „минулий“ і до нього

потім називає свої дальші міркування про характер української державності на Пондіпринципів (Стара Київська Держава, Козаччина), про державність на землях Галичини то що.

Навідомо, хто, коли і де казав таку нісенітницю, що мова і нація — не одні. Контруючи таку думку, автор очевидячки вломлюється у відкроті двері, бо нема найменшого сумніву, що поняття нації далеко ширше від поняття мови — і на поняття нації, крім мови, складаються ще такі чинники, як національна територія, раса, психо-фізичний тип, історичне минуле, культура, релігія, спільність економічних інтересів і т. д. Та далай чи який із тих чинників можна зробити синонімом нації, як каже і те, що — ніодного із них не можна виключити з цього поняття. Взагалі: соціальне явище нації як своєсідного суспільного колективу таке глибоке, таке по своїй суті ще досі мало прояснене і таке таємне, що не один учений ще не одну грубу книжку написав, щоби його засувати.

Алеж напевно приходить ся сказати, що мова — всеж така перша, головна та найбільш яскрава прикмета нації. Взагалі — не, так мовити, її прикмета кат'єкзожен. Факт, що певна група людей від першого белькотіння дитини до останнього передсмертного стогону — думає і зноситься зі своїм оточенням при допомозі певної мови, яка до своєї поході, згукан.

складні та дусі є инша, ніж ускач инша мова. — робить з тієї мови основний чинник національної окремішності. А власне точка тяжести національного почування лежить у тому, що дана група людей через те, що балакає одною мовою, живе на одній області, має спільну історичну минувшину, одну культуру і т. н. — стихійно чусь, що вона инша, ніж яканебудь инша група. Це легко обсервувати в буденному житті. А процес деанціоналізації на ділі зачинається тоді, коли однінця чи людська група перестав балакати своєю дотеперішньою рідною мовою і переймає иншу мову (нпр. американізація, англізація європейських емігрантів у Новій світі). Зрештою — не треба забувати, що сучасна нація є явищем новітнім. Боно скрісталізувалося в теперішньому виді щойно під впливом новітньої техніки (лучба), господарських та суспільних відносин. І на наших очах проходить внутрішній та зовнішній процес ріжних націй з їх низького на щораз вищий ступінь розвитку. До певної міри — в цім процесі взагалі можна добачувати критерій для цінності нашої європейської культури. І слід тамити, що першим маркантим етапом, до якого прамує всяка національна думка, є бажання здобути для власної нації власну самостійну державу. Бо тільки в рамках власної національної держави має нація спромогти справді широкого та свободного розвитку,

заспокоєння матеріальних та культурних потреб усіх своїх верств.

Вілібавши мові в кристалізації новітньої нації головне значіння і поклавши всю вагу тільки на історичну свідомість, автор, потім раптово вдаює по т. зв. українізації на Рад. Україні. Та тим самим показує, в якій цілі він сконструував собі свою думку.

Очевидно: його думка є крайнє помилкова, бо ніхто не утотожнює українізаційного процесу на Рад. Україні зі завершенням наших „національних дум і мрій“. Алеж і не можна живого явища нації, яка росте та назріває а мукатах та крові переносити в сферу самої... археології.

Власне підібраний автором приклад Жидів і Ірландців показують, що без своєї національної мови — ці нації тільки, так мовити, національні ембріони. І тому слушно підчеркнув на днях голова світової сіоністичної організації проф. Вайцман, що відродження єврейської мови, яку всі вважали на віки мертвою, а яка проте стала розговірною мовою, мовою шкільного навчання та літератури Жидів у Палестині — є одним із найбільш великанських явищ сучасного світу. Подібно, як і в Ірландії — еманіпаційний національний рух все проводиться під гаслом відродження призабутої, старої кельтської мови.

Як бачимо, ці нації на самім початку свого відродження відчувають стихійну потребу здобути собі свою власну мову. А чи не зачинається

Вильгельм Крайцер.

вича 5) — просити усіх тих, хто
замовили білети на концерти
шої артистки, викупити замовлені
перед 21. I. 1925 (середа), інакше
вони втрачуть вагу. 1175 1.

1175 1-1

